

Brüssel, 23.10.2018
COM(2018) 491 final

KOMISJONI ARUANNE

2017. AASTA ARUANNE

**EUROOPA KOMISJONI JA LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDE SUHETE
KOHTA**

2017. AASTA ARUANNE

EUROOPA KOMISJONI JA LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDE SUHETE KOHTA

1. SISSEJUHATUS

2017. aastal olid liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Komisjoni vahelised suhted jätkuvalt intensiivsed ja viljakad, arvestades nii komisjoni liikmete ja liikmesriikide parlamentide liikmete külastusi ja kohtumisi kui ka subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi või poliitilise dialoogi raames liikmesriikide parlamentide poolt esitatud arvamuste hulka.

Liikmesriikide parlamendid osalesid aktiivselt Euroopa tuleviku üle peetavas arutelus, mis algatati 2017. aasta märtsis avaldatud komisjoni valge raamatuga ja sellele järgnenud viie aruteludokumendiga, mille kohta komisjon sai 2017. aasta lõpuks kokku 23 arvamust. Poliitikavaldkonnad, mille kohta liikmesriikide parlamendid esitasid kõige rohkem arvamusi, olid energialiit, maanteetransport ja avalikud teenused. Lisaks olid parlamentide aruteludes ja arvamustes tähtsate teemadena esindatud julgeolek, ränne ja varjupaigaküsimused, kuid võrdset olulised olid ka siseturg ja sotsiaalküsimused. Brexitit käsitleti ühes Visegrádi riikide ühisarvamuses ja Ühendkuningriigi parlamendi ülemkoja 16 arvamuses.

President Juncker rõhutas liikmesriikide parlamentide äärmiselt olulist rolli, mis kajastub komisjoni praeguse koosseisu prioriteedis nr 10 „Demokraatlike muutuste liit“, oma 2017. aasta septembris peetud kõnes Euroopa Liidu olukorra kohta, kus ta osutas liikmesriikide parlamentide rollile Euroopa tuleviku kujundamiseks tehtava töö tõhustamisel ning teatas, et liikmesriikide parlamente – ja ka piirkondlikke parlamente – hoitakse kaubanduslepingute üle peetavate läbirääkimistega algusest peale täiel määral kursis. Ka seadusandlike volitustega piirkondlikud parlamendid jätkavad subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimist ning nende jaoks oluliste poliitiliste ja institutsionaalsete küsimuste aruteludes osalemist.

Ettepanekute tegemine selle kohta, kuidas paremini kaasata liikmesriikide parlamente ning piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi liidu õigusaktide ettevalmistamisse ja rakendamisse, oli ka üks eesmärke, mis seati president Junckeri poolt 2017. aasta novembris moodustatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühmale, mille juhtlause on „Teeme vähem, aga paremini“. Rakkerühm esitas esimese asepresidendi juhtimisel oma aruande komisjonile 10. juulil 2018¹.

Käesolevas aruandes keskendutakse komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vahelisele poliitilisele dialoogile, mis algatati 2006. aastal. Subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi, mis annab liikmesriikide parlamentidele õiguse hinnata, kas seadusandlikud ettepanekud Euroopa Liidu ainupädevusse mittekuuluvates valdkondades vastavad subsidiaarsuse põhimõttele, käsitletakse 2017. aasta aruandes subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta². Seda siinse aruandega samal ajal avaldatud aruannet tuleks vaadelda kui materjali, mis täiendab käesolevat aruannet.

2. POLIITILINE DIALOOG LIIKMESRIIKIDE PARLAMENTIDEGA

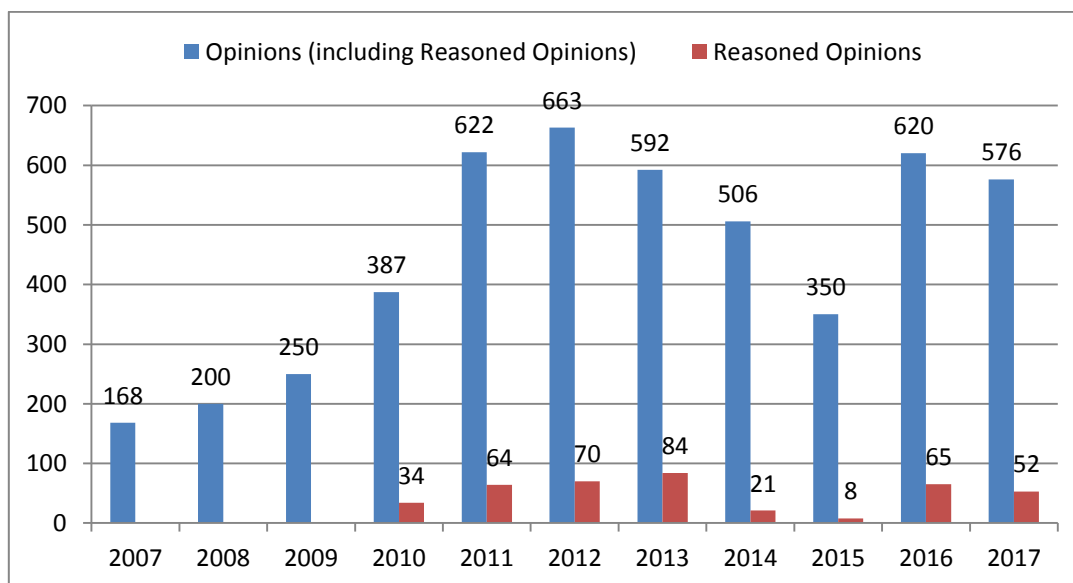
a. Üldised tähelepanekud kirjalike arvamuste kohta

2017. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid komisjonile 576 arvamust (sealhulgas 52 põhjendatud arvamust). Seda on 7 % vähem võrreldes 2016. aastaga, mil liikmesriikide

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-doing-less-more-efficiently_1.pdf

² COM(2018) 490.

parlamendid esitasid 620 arvamust. Esitatud põhjendatud arvamuste arv (52) oli 2017. aastal 20 % väiksem kui 2016. aastal (65 põhjendatud arvamust), kuid nende osatähtsus jäi üldjoontes samaks (9–10,5 % arvamuste koguarvust).

b. Osalemine ja ulatus

Nagu eelmistelgi aastatel, oli komisjonile saadetud arvamuste arv liikmesriikide parlamentide lõikes väga erinev. Kümme kõige aktiivsemat esinduskogu esitasid ligikaudu 74 % kõikidest arvamustest (s.t 424 arvamust), mis sarnaneb varasemate aastate osakaaluga (2016: 73 %, 2015: 70 %).

Kõige rohkem arvamusi esitas 2017. aastal Portugali *Assembleia da República*. Tema esitatud 64 arvamust moodustasid ligikaudu 11 % saadud arvamuste koguarvust. Teised liikmesriikide parlamendid või esinduskogud, kes saatsid 2016. aastal enim arvamusi, olid kõige aktiivsemad ka 2017. aastal: Itaalia *Senato della Repubblica* (56 arvamust), Tšehhi *Senát* (53 arvamust), Itaalia *Camera dei Deputati* (45 arvamust), Saksamaa *Bundesrat* (43 arvamust), Rumeenia *Camera Deputaţilor* (41 arvamust), Hispaania *Cortes Generales* (38 arvamust),³ Rumeenia *Senat* (33 arvamust), Prantsusmaa *Sénat* (29 arvamust) ja Ühendkuningriigi *House of Lords* (22 arvamust). Üksikasjalikum teave on esitatud 1. lisas.

c. Poliitilises dialoogis esitatud arvamuste põhiteemad

Liikmesriikide parlamendid pöörasid suurimat tähelepanu järgmistele õigusaktide pakettidele ja aruteludokumentidele, mis järgnesid valgele raamatule Euroopa tuleviku kohta (üksikasjalikum teave on esitatud 2. lisas).

- Valge raamat Euroopa tuleviku kohta ja aruteludokumendid⁴ – 23 arvamust;
- pakett „Puhas energia kõikidele eurooplastele“⁵ – 62 arvamust paketi eri elementide kohta;
- teenuste pakett⁶ – 22 arvamust ja
- liikuvuspakett „Säästva liikuvuse suunas“⁷ – 21 arvamust.

³ Võeti arvesse 38 ühisarvamusena mõlemalt kojalt.

⁴ COM(2017) 2025 final, 1. märts 2017, ja COM(2017) 206, 26. aprill 2017; COM(2017) 240, 10. mai 2017; COM(2017) 291, 31. mai 2017; COM(2017) 315, 7. juuni 2017; COM(2017) 358, 28. juuni 2017.

⁵ COM(2016) 759, 761, 763, 765 ja 767 ning COM(2016) 861, 862, 863 ja 864, 30. november 2016.

⁶ COM(2016) 820, 821, 822, 823 ja 824, 10. jaanuar 2017.

⁷ COM(2016) 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281 ja 282, 31. mai 2017.

- *Valge raamat Euroopa tuleviku kohta ja aruteludokumendid*

1. märtsil 2017 võttis komisjon vastu valge raamatu Euroopa tuleviku kohta,⁸ milles esitati viis erinevat stsenaariumi selle kohta, kuidas EL 27 võiks 2025. aastani areneda. Valge raamatu eesmärk oli algselt liidu tuleviku arutamise ja määramise protsess. Seda täiendasid konkreetsetele teemadele pühendatud aruteludokumendid:

- aruteludokumendis Euroopa sotsiaalse mõõtme kohta,⁹ mis võeti vastu 26. aprillil 2017, on esitatud võimalused Euroopa sotsiaalse mõõtme edaspidiseks arendamiseks;
- aruteludokumendis üleilmastumise ohjamise kohta,¹⁰ mis võeti vastu 10. mail 2017, käsitletakse seda, kuidas Euroopa Liit võiks parimal moel üleilmastumist ohjata ning üleilmastumisega kaasnevatele võimalustele ja probleemidele reageerida;
- aruteludokumendiga majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta,¹¹ mis võeti vastu 31. mail 2017, soovitakse ergutada arutelu majandus- ja rahaliidu ning selle edaspidise struktuuri teemal;
- aruteludokumendis Euroopa kaitse tuleviku kohta, mis võeti vastu 7. juunil 2018,¹² esitatakse Euroopa edaspidise kaitse võimalikud stsenaariumid; ja
- aruteludokumendis ELi rahanduse tuleviku kohta, mis võeti vastu 28. juunil 2018,¹³ esitatakse väljavaated ja reformimisvariandid ning tuuakse välja ELi tulevase eelarvega seotud võimalused, riskid ja kompromissid.

2017. aastal saadi 8 liikmesriigi parlamendilt¹⁴ valge raamatu ja/või aruteludokumentide kohta kokku 23 arvamust.

Viis arvamust¹⁵ puudutasid valget raamatut ennast. Eelkõige rõhutati neis vajadust saada liidu poliitikale kodanike laiem toetus, samuti säilitada Euroopa Liidu ühtsus ja lükata tagasi mitmekiiruselise Euroopa idee. Mõnes arvamuses esitati mõtteid selle kohta, kuidas paremini kaasata liikmesriikide parlamendid liidu poliitika ettevalmistamisse ja rakendamisse ning subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimisse. Komisjon selgitas oma vastustes, et valge raamatuga sooviti tõepoolest algselt algselt laiaulatuslik arutelu kodanikega, et tuua Euroopa Liit neile lähemale, ning viitas Euroopa tulevikku puudutavate arutelude korraldamisele ja liikmesriikide parlamentide rollile selles. Samuti selgitas komisjon, et nagu juba valges raamatus märgitud, on valge raamatu kõigi stsenaariumide lähtepunktiks idee, et 27 liikmesriiki liiguvad edasi ühtse liiduna, ja kuigi praegused aluslepingud võimaldavad teha mitmesugustes vormides koostööd eri liikmesriikidest koosnevates rühmades, ei tohiks seda võimalust esitleda ega mõista kui midagi uut, mis kahandab liidu ühtsust.

Kaks arvamust¹⁶ esitati Euroopa sotsiaalset mõõdet käsitleva aruteludokumendi kohta. Ühes neist rõhutati liidu sotsiaalse mõõtme tähtsust ja selle rolli liidu konkurentsivõime tugevdamisel, teises aga seati kahtluse alla aruteludokumendis esitatud stsenaariumide valik. Oma vastustes rõhutas komisjon, et sotsiaalne Euroopa ja sotsiaalinvesteeringud on komisjoni tegevuskavas tähtsal kohal, ning selgitas, et aruteludokumendis esitatud võimalikud stsenaariumid ei olnud mõeldud arutelu piiramiseks, vaid pelgalt võimaluste illustreerimiseks.

⁸ COM (2017) 2025.

⁹ COM (2017) 206.

¹⁰ COM (2017) 240.

¹¹ COM (2017) 291.

¹² COM (2017) 315.

¹³ COM (2017) 358.

¹⁴ Austria Bundesrat, Tšehhi Poslanecká sněmovna, Tšehhi Senát, Horvaatia Hrvatski Sabor, Itaalia Senato Della Repubblica, Rumeenia Camera Deputaţilor, Rumeenia Senat ja Rootsi Riksdag.

¹⁵ Austria Bundesrat, Tšehhi Senát, Horvaatia Hrvatski Sabor, Rumeenia Camera Deputaţilor ja Rootsi Riksdag.

¹⁶ Tšehhi Senát ja Rumeenia Camera Deputaţilor.

Üleilmastumise ohjamist käsitleva aruteludokumendi kohta esitatud kolmes arvamuses¹⁷ rõhutati eelkõige kaubanduslepingute tähtsust Euroopa Liidus töökohtade loomise ja majanduskasvu edendamisel, samuti küberjulgeoleku ja innovatsiooni ergutava ettevõtluskeskkonna loomise tähtsust, aga ka struktuuri- ja investeerimisfondide rolli üleilmastumise negatiivsete aspektide tasakaalustamisel. Komisjon vastas tõstatatud küsimustele ja väljendas heameelt selle üle, et liikmesriikide parlamendid tunnustavad liidu tasandil tehtavaid jõupingutusi, mille eesmärk on reageerida üleilmastumisega kaasnevatele võimalustele ja probleemidele ning suunata üleilmastumist viisil, mis oleks Euroopa kodanikele kasulik.

Kõik viis arvamust¹⁸ majandus- ja rahaliidu süvendamist käsitleva aruteludokumendi kohta saadi liikmesriikidelt, mis ei ole praegu euroala liikmed. Neis käsitleti aruteludokumendis kirjeldatud erinevate meetmete ajastust, euroala eelarvega liikmesriikide vahel lõhe tekitamise ohtu, vajadust tagada siseturu terviklikkus, liikmesriikide parlamentide kaasamist ning mitmesuguseid tehnilisi küsimusi. Oma vastustes selgitas komisjon eelkõige kavandatud meetmete järjestust kahe etapi raames, millest üks lõpeb 2019. aastal ja teine 2025. aastal, rõhutas oma pühendumust Euroopa Liidu ühtsusele ning viitas oma ettepanekule anda liikmesriikidele, kes ei ole veel eurot kasutusele võtnud, vajalikku tehnilist ja rahalist abi, et võimaldada neil seda teha ja saada liidu liikmesusest täiel määral kasu.

Neli arvamust¹⁹ esitati Euroopa kaitse tulevikku käsitleva aruteludokumendi kohta. Neis rõhutati Euroopa Liidu ja NATO vastastikust täiendavust ning väljendati muret seoses Euroopa Kaitsefondi rahastamisega ja selle vahendite kasutamise võimalustega. Komisjon nõustus oma vastustes, et dubleerimist NATOga tuleb vältida, ning selgitas, et Euroopa Kaitsefondi raames välja töötatud programmid ja vahendid saavad olema kaasavad ja avatud toetusesaajatele kõigist liikmesriikidest, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, ning need ei mõjuta negatiivselt olemasolevaid programme.

Neli arvamust²⁰ mis esitati ELi rahanduse tulevikku käsitleva aruteludokumendi kohta, sisaldasid üksikasjalikke seisukohti või ettepanekuid tulevase mitmeaastase finantsraamistiku mitmete aspektide kohta, nagu kulud, tulud, üldine suundumus ja maht, samuti liikmesriikide parlamentide eelistust selle mitmeaastase finantsraamistiku kestuse suhtes. Mõne liikmesriigi parlament rõhutas ka Euroopa Liidu ja riikide eelarvete vastastikust täiendavust kõigi Euroopa Liidu kodanike jaoks oluliste tulemuste saavutamisel. Komisjon väljendas heameelt nende arvamuste üle, mida ta võtab arvesse 2018. aasta mais järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta esitatavate ettepanekute ettevalmistamisel.

- *Pakett „Puhas energia kõikidele eurooplastele“*

Energialiidu strateegia kohaselt esitas komisjon 30. novembril 2016 paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“, mis koosneb teatisest²¹ ja kaheksast seadusandlikust ettepanekust,²²

¹⁷ Tšehhi *Poslanecká sněmovna*, Rumeenia *Camera Deputaţilor* ja Rootsi *Riksdag*.

¹⁸ Tšehhi *Poslanecká sněmovna*, Tšehhi *Senát*, Rumeenia *Camera Deputaţilor*, Rumeenia *Senat* ja Rootsi *Riksdag*.

¹⁹ Tšehhi *Senát*, Itaalia *Senato Della Repubblica*, Rumeenia *Camera Deputaţilor* ja Rootsi *Riksdag*.

²⁰ Tšehhi *Senát*, Rumeenia *Camera Deputaţilor*, Rumeenia *Senat* ja Rootsi *Riksdag*.

²¹ Teatis „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ (COM(2016) 860 final).

²² Ettepanek võtta vastu määrus, milles käsitletakse energialiidu juhtimist (COM(2016) 759 final); ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse energiatõhususe direktiivi (COM(2016) 761 final); ettepanek võtta vastu direktiiv, millega muudetakse hoonete energiatõhususe direktiivi (COM(2016) 765 final); ettepanek sõnastada uuesti taastuvenergia direktiiv (COM(2016) 767 final); ettepanek sõnastada uuesti määrus, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (COM(2016) 861 final); ettepanek võtta vastu määrus, mis käsitleb ohuvalmidust elektrisektoris ja millega tunnistatakse kehtetuks varustuskindluse direktiiv (COM(2016) 862 final); ettepanek sõnastada uuesti määrus, millega luuakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate

millest neli on seotud elektrivarustusega. Komisjoni kavandatud meetmete eesmärk on kiirendada, ümber kujundada ja tugevdada liidu majanduse üleminekut puhtale energeetikale, mis võimaldab luua töökohti ja tagada majanduskasvu uutes majandussektorites ning luua uusi ärimudeleid. Paketis sisalduvad ettepanekud hõlmavad selliseid teemasid nagu energiatõhusus, taastuvenergia, elektrituru kujundamine, elektrienergia varustuskindlus ja energialiidu juhtimise eeskirjad. Lisaks esitas komisjon ettepaneku ökodisaini valdkonnas edasiliikumiseks ning kavandas ühendatud ja automatiseeritud liikuvuse strateegia.

2017. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid paketis sisalduvate dokumentide kohta kokku 62 arvamust,²³ sealhulgas 19 põhjendatud arvamust²⁴. Arvamused hõlmasid väga erinevaid küsimusi ja enamikus neist väljendati toetust paketis sisalduvatele ettepanekutele. Kui välja arvata mure subsidiaarsuse põhimõtte järgimise pärast, mida väljendati eelkõige seoses ettepanekuga elektrienergia siseturu kohta, keskendusid esinduskogud eelkõige vajadusele tagada õiglane jaotumine liikmesriikide vahel, pidades silmas ELi taastuvenergia eesmärgi saavutamist, asjaolule, et väidetavalt sekkub taastuvenergia ettepanek liikmesriikide vabadusse valida oma energiaallikaid, ja liikmesriikide panusele ELi eesmärgi saavutamisse. Peale selle väljendasid esinduskogud muret seoses Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile antavate volitustega ja kavandatud uue otsustusprotsessiga reguleerivate asutuste nõukogus ning pidasid küsitavaks piirkondlike talitluskeskuste loomist elektrienergia siseturul. Mõned esinduskogud väljendasid muret ka hoonete energiatõhususe direktiivi muutmise ettepanekuga omanikele ja üürnikele kehtestatavate kohustuste tõttu.

Komisjon vastas liikmesriikide parlamentide mitmesugustele argumentidele ja lükkas tagasi väite, et paketis sisalduv ettepanek riivab liikmesriikide õigust otsustada oma energiaallikate jaotuse üle. Energiatõhususe ettepaneku osas kinnitas komisjon, et ettepaneku eesmärk on anda liikmesriikidele piisavalt paindlikkust meetmete võtmiseks, mis võimaldavad kasutada kõnealuses sektoris rohkem taastuvenergiat. Seoses piirkondlike talitluskeskustega märkis komisjon, et piirkondlike üksuste loomine on vajalik kogu piirkonna huvides, et vältida olukordi, kus ülekandevõrguettevõtjate vahelise kokkuleppe puudumise tõttu rakendatakse piirkondlikul tasandil ebatõhusaid lahendusi.

- *Teenuste pakett*

10. jaanuaril 2017 esitas komisjon kaupade ja teenuste ühtse turu strateegia raames koostatud tegevuskava alusel teenuste paketi ettepanekud, mille eesmärk on rakendada ühtse turu kogu potentsiaali. Teenuste pakett sisaldab teatist, milles käsitletakse reformisoovitusi seoses kutsealateenuste reguleerimisega,²⁵ ja järgmist nelja seadusandlikku algatust: ettepanek võtta vastu määrus, millega võetakse kasutusele Euroopa teenuste e-kaart, ettepanek võtta vastu direktiiv Euroopa teenuste e-kaardi õigus- ja tegevusraamistiku kohta, ettepanek võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse uute kutsealasid reguleerivate õigusnormide vastuvõtmisele eelnevat proportsionaalsuse kontrolli, ja ettepanek võtta vastu direktiiv siseriiklikest õigusaktide

Asutuste Koostööamet (COM(2016) 863 final); ja ettepanek sõnastada uuesti direktiiv elektrienergia siseturu ühiseeskirjade kohta (COM(2016) 864 final).

²³ Arvamused esitasid Austria *Bundesrat* (4 arvamust), Tšehhi *Senát* (3 arvamust), Tšehhi *Poslanecká sněmovna* (5 arvamust), Prantsusmaa *Sénat* (4 arvamust), Saksamaa *Bundesrat* (4 arvamust), Saksamaa *Bundestag* (2 arvamust), Hispaania *Congreso de los Diputados/Senato* (4 arvamust), Taani *Folketing* (1 arvamust), Madalmaade *Eerste Kamer* (1 arvamust), Madalmaade *Tweede Kamer* (1 arvamust), Itaalia *Senato Della Repubblica* (3 arvamust), Itaalia *Camera Dei Deputati* (7 arvamust), Ungari *Országgyűlés* (2 arvamust), Poola *Senat* (3 arvamust), Poola *Sejm* (2 arvamust), Portugali *Assembleia da República* (5 arvamust), Rumeenia *Senat* (4 arvamust), Rumeenia *Camera Deputaţilor* (4 arvamust), Slovakkia *Národná rada* (3 arvamust) ja Rootsi *Riksdag* (1 arvamust).

²⁴ Lisateavet paketti puudutavate põhjendatud arvamuste kohta leiate 2017. aasta aruandest subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete rakendamise kohta (COM(2018) 490, punkt 3.1).

²⁵ COM(2016) 820, 10. jaanuar 2017.

eelnõudest parema teavitamise kohta²⁶. Kui e-kaarti käsitlevate ettepanekutega soovitakse hõlbustada teenusepakkujate jaoks haldusformaalsuste täitmist, siis muudetud teatamise korda ja proportsionaalsuse analüüsi puudutavate ettepanekute eesmärk on tagada, et liikmesriikide kehtestatavad uued meetmed oleksid kooskõlas liidu õigusega ning nende puhul võetaks arvesse teiste liikmesriikide kogemusi ja häid tavaid. Kõik ettepanekud keskenduvad teenuste valdkonnas sätestatud ELi eeskirjade parema kohaldamise tagamisele, kuna tõendid näitavad, et nende täieliku potentsiaali rakendamine aitaks ELi majandust märkimisväärselt hoogustada.

2017. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid kas paketi kui terviku või mõne selles sisalduva ettepaneku kohta kokku 22 arvamust, sealhulgas 14 põhjendatud arvamust²⁷. Enamik liikmesriikide parlamente (välja arvatud põhjendatud arvamuste esitajad) nõustus komisjoni hinnanguga, et teenuste osutamise vabaduse kasutamist tuleb veelgi hõlbustada, bürokraatiat tuleb vähendada ja Euroopa ühtset turgu tuleb veelgi süvendada. Muret väljendati selle üle, et majanduse elavdamise kavatsus ei õigusta spetsialistide vaba liikuvuse ja ettevõtete asutamise kõikide õiguslike takistuste kõrvaldamist, kuna need meetmed ohustaksid teatavaid kutsealasid ja sektoreid, arvestades nende eripära.

Komisjon selgitas oma vastustes, et ligi 50 miljonit inimest – 22 % Euroopa tööjõust – töötab kutsealadel, millele juurdepääs sõltub teatava kvalifikatsiooni olemisest või mille puhul teatavate ametinimetuste (nt apteeker või arhitekt) kasutamine on kaitstud. Paljude elukutsete, näiteks rahvatervise ja ohutuse valdkonna elukutsete puhul on reguleerimine sageli õigustatud. Samas võivad tarbetult koormavad ja vananenud eeskirjad takistada spetsialistide liikuvust ja kvalifitseeritud kandidaatide võimalusi nendele töökohtadele kandideerida ning see on kahjulik ka tarbijatele.

- *Liikuvuspakett „Säästva liikuvuse suunas“*

31. mail 2017 esitas komisjon maanteetransporti käsitleva liikuvuspaketi, mis koosneb kaheksast seadusandlikust ettepanekust,²⁸ mille eesmärk on parandada sektoris konkurentsitingimusi, sõidukijuhtide töötingimusi ja liiklusohutust, vähendada heitkoguseid ja maanteetranspordi muid negatiivseid mõjusid, lihtsustada ja selgitada olemasolevaid eeskirju, muuta jõustamine tõhusamaks ja vähendada halduskoormust.

2017. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid kas paketi kui terviku või mõne selles sisalduva ettepaneku kohta kokku 21 arvamust,²⁹ sealhulgas kaks põhjendatud arvamust³⁰. Kuigi enamik liikmesriikide parlamente toetas paketi eesmarke, väljendasid mõningad parlamendid muret sõidukijuhte puudutavate sotsiaalnormide ja kabotaažvedude liberaliseerimise pärast. Muret tekitas ka liikmesriikide autonoomia ja poliitilise kaalutusõiguse vähenemine liiklusmaksude/teemaksude valdkonnas.

²⁶ Vastavalt COM(2016) 824, COM(2016) 823, COM(2016) 822, ja COM(2016) 821, 10. jaanuar 2017.

²⁷ Lisateavet leiate aastaaruandest subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta, punkt 3.2.

²⁸ Ettepanekud teekasutuse maksustamise kohta (ettepanek võtta vastu direktiiv, COM (2017) 275 final), sõidukite maksustamise kohta (ettepanek võtta vastu direktiiv, COM (2017) 276 final), sõidukijuhte puudutavate sotsiaalnormide kohta (ettepanek võtta vastu määrus, COM (2017) 277 final), sõidukijuhtide lähetamise kohta (ettepanek võtta vastu direktiiv, COM (2017) 278 final), CO₂-heite ja kütusekulu seire ja aruandluse kohta (ettepanek võtta vastu määrus, COM (2017) 279 final), elektrooniliste teemaksusüsteemide koostalitlusvõime kohta (ettepanek võtta vastu direktiiv, COM (2017) 280 final), rahvusvahelistele autokaubaveo turgudele juurdepääsu kohta (ettepanek võtta vastu määrus, COM (2017) 281 final) ja renditud kaubaveosõidukite kasutamise raamistiku kohta (ettepanek võtta vastu direktiiv, COM (2017) 282 final).

²⁹ Arvamused esitasid Austria *Bundesrat* (2 arvamust), Tšehhi *Senát* (2 arvamust), Tšehhi *Poslanecká sněmovna* (1 arvamust), Prantsusmaa *Sénat* (1 arvamust), Madalmaade *Tweede Kamer* (1 arvamust), Itaalia *Senato Della Repubblica* (1 arvamust), Ungari *Országgyűlés* (1 arvamust), Poola *Senat* (3 arvamust), Portugali *Assembleia da República* (2 arvamust), Rumeenia *Senat* (7 arvamust).

³⁰ Austria *Bundesrat* COM (2017) 275 kohta ja Poola *Senat* COM (2017) 278 kohta.

Oma vastustes konkreetsetele tõstatatud probleemidele rõhutas komisjon paketi sidusust ja eelkõige piisavate sotsiaalnormide (eriti puhketingimuste) tähtsust liiklusohutuse seisukohast, samuti seda, et oluline on leida tasakaalustatud lähenemisviis, võttes ühelt poolt arvesse vajadust kaitsta sõidukijuhtide õigust piisavale töötasule ja teiselt poolt vajadust tagada siseturu hea toimimine. Samuti selgitas ta, et kabotaažvedude puhul ei ole ettepanekute eesmärk turu avamine ega selle sulgemine võrreldes praeguse olukorraga, vaid pigem täitmise tagamise hõlbustamine, ning et ettepanekud ei piira liikmesriikide manööverdamisruumi maksustamise valdkonnas.

d. Ühised omaalgatuslikud arvamused

Komisjon sai 2017. aastal liikmesriikide parlamentidelt neli ühist omaalgatuslikku arvamust, mis olid peaaegselt seotud Euroopa Liidu peamiste institutsionaalsete küsimustega.

Omaalgatuslikus arvamuses **ELis poliitiliste otsuste tegemise läbipaistvuse kohta**,³¹ millele kirjutasid alla 26 parlamenti/esinduskogu (pärast Madalmaade *Tweede Kameri* ettekannet Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverentsi täiskogu istungil), märgiti eelkõige, et nõukogu seadusandlikud dokumendid tuleks avalikustada viivitama, nõukogu peaks võtma vastu konkreetseid eeskirjad õigusloomet käsitlevatest aruteludest teatamise kohta ning Euroopa Ülemkogu või nõukogu mitteametlikud kohtumised (näiteks kohtumisel EL 27 Brexiti formaadis) ja eurorühma kohtumised tuleks ametlikult vormistada, sealhulgas kohaldades määrust 1049/2001 dokumentidele juurdepääsu kohta.

Komisjon selgitas oma vastuses, et läbipaistvuse suurendamine on üks tema peamistest prioriteetidest, millest annavad tunnistust mitu algatust ja meedet õigusloomet ettevalmistava protsessi alustamiseks ja läbipaistvamaks muutmiseks. Komisjon julgustas tegema jõupingutusi õigusloome protsessi läbipaistvuse suurendamiseks ja lubas toetada kõiki meetmeid, mida kaasseadusandjad sellega seoses otsustavad rakendada.

Muud 2017. aastal saadud ühised omaalgatuslikud arvamused olid järgmised:

- Visegrádi rühma riikide kuue parlamendi/esinduskogu allkirjastatud kaks arvamust, mis sisaldavad nende parlamentide/esinduskogude Euroopa asjade komisjonide ühiste koosolekute järeldusi **liikmesriikide parlamentide rolli tugevdamise kohta ELis, samuti Brexiti, Euroopa tuleviku ja toidukaupade erineva kvaliteedi kohta**;
- ühisdeklaratsioon **ühise põllumajanduspoliitika** tuleviku kohta alates 2020. aastast, millele kirjutasid alla Prantsusmaa *Sénat*, Iirimaa *Dáil*, Itaalia *Senato della Repubblica* ja Poola *Senat*.

3. PIIRKONDLIKE PARLAMENTIDE ROLL

Piirkondlikud parlamendid aitavad kaudselt kaasa komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vahelistele suhetele. Aluslepingute protokollis nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta on sätestatud, et ELi seadusandlike aktide eelnõude subsidiaarsuse kontrollimisel eesmärgiga esitada põhjendatud arvamusi konsulteerivad liikmesriikide parlamendid vajaduse korral seadusandlike volitusi omavate piirkondlike parlamentidega³². Piirkondlike parlamentide liikmed on esindatud ka Regioonide Komitees, kes teostab järelevalvet subsidiaarsuse järelevalve võrgustiku ja selle veebiplatvormi kaudu, mis on ette nähtud toetamiseks seadusandlike volitustega piirkondlike parlamentide osalemist subsidiaarsuse põhimõtte järgimise alase varajase hoiatamise mehhanismis (REGPEX). Regioonide Komitee

³¹ Vt http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/relations/relations_other/npo/docs/netherlands/own_initiative/oi_transparency_of_political_decision_making_in_the_eu/oi_transparency_of_political_decision_making_in_the_eu_tweedekamer_opinion_en.pdf

³² Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokollis nr 2 artikkel 6 (esimene lõik).

subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolliga seotud tegevust kirjeldatakse üksikasjalikumalt 2017. aasta aruandes subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta.

2017. aastal saadi REGPEXi partnerite esitatud 66st arvamusest 30 piirkondlikelt parlamentidelt. Kõige aktiivsemad piirkondlikud parlamendid olid Emilia Romagna piirkondlik seadusandlik kogu (üheksa arvamust) ja Tüüringi liidumaa parlament (seitse arvamust). Ettepanekud, mille kohta saadi piirkondlikelt parlamentidelt enim arvamusi, olid teenuste paketti käsitlevad ettepanekud (viis) ning lapsevanemate ja hooldajate töö- ja eraelu tasakaalustamist käsitleva õigusakti ettepanek (kolm).

Kuigi aluslepingud ei sisalda sõnaselgeid sätteid komisjoni ja piirkondlike parlamentide vahelise otsese suhtlemise kohta, esitas mitu piirkondlikku parlamenti, eeskätt Austria ja Saksamaa liidumaade parlamendid, 2017. aastal komisjonile mitu arvamust märkustega subsidiaarsuse ja komisjoni mitmesuguste ettepanekute poliitiliste aspektide kohta. Komisjon võttis kõik tõstatatud aspektid teadmiseks ja käsitles neid üldjoontes oma vastustes piirkondlikele parlamentidele.

Pärast 2015. aasta Heiligendammi deklaratsiooni³³ võtsid sellele allakirjutanud 2017. aastal vastu veel kaks deklaratsiooni. 13. juuni 2017. aasta Feldkirchi deklaratsioonis³⁴ rõhutavad Saksamaa ja Austria seadusandlike volitustega parlamentide presidendid³⁵ piirkondlike parlamentide olulist rolli ELi poliitika rakendamisel ning ELi kodanikega sideme hoidmisel. Nad püüavad tugevdada dialoogi Euroopa institutsioonidega ja kutsuvad Euroopa institutsioone üles kaasama piirkondlikke parlamente paremini oma aruteludesse (sealhulgas Euroopa tuleviku kohta), muu hulgas esitades neile saksakeelseid dokumente.

Sama rühm võttis vastu Brüsseli deklaratsiooni³⁶ 2017. aasta novembris Brüsselis toimunud konverentsil, mis oli pühendatud Euroopa tulevikule ning kus president Junckeri kabinetiülem selgitas komisjoni tööd seoses Euroopa tuleviku, subsidiaarsuse ja proportsionaalsusega. Brüsseli deklaratsioonis rõhutatakse vajadust rangelt järgida subsidiaarsuse põhimõtet ning tehakse ettepanek muuta subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimise menetlust, sealhulgas pikendada senist kaheksa nädala pikkust kontrolliperioodi ning alandada nn kollase ja oranži kaardi menetluse algatamise künnist. Lisaks tehakse ettepanek arutada Euroopa tulevikku mitte abstraktselt, vaid seostada arutelu konkreetsete poliitikavaldkondadega, ja loetletakse valdkonnad, kus ELi tasandi meetmetel on selge lisaväärtus. Deklaratsioonis kutsutakse üles tugevdama ka kohaliku tasandi seadusandlike organite institutsionaalseid õigusi (sh Regioonide Komitee rolli tugevdamise kaudu) ja suurendama nende rolli komisjoni konsultatsiooniprotsessides.

Oma 13. septembri 2017. aasta kõnes Euroopa Liidu olukorra kohta rõhutas president Juncker riikide ja piirkondlike parlamentide olulist rolli kaubanduslepingute kontekstis, rõhutades, et sarnaselt Euroopa Parlamendi liikmetele tuleks neid kaubanduslepingute üle peetavate läbirääkimistega algusest peale täielikult kursis hoida.

³³ 16. juuni 2015. aasta Heiligendammi deklaratsiooni võtsid ühiselt vastu Saksamaa ja Austria liidumaade parlamendid ning Lõuna-Tirooli parlament. Deklaratsiooniga soovitakse seadusandlike volitustega piirkondlike parlamentide suuremat kaasamist subsidiaarsuse põhimõtte järgimise järelevalvesse ja kontrolli ning nõutakse, et seadusandlike volitustega piirkondlike parlamentide vastu võetud resolutsioonid subsidiaarsuse põhimõtte järgimise alase varajase hoiatamise süsteemi kohta peab Euroopa Komisjon ära märkima ametlikes dokumentides, näiteks aastaaruannetes subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse kohta ning suhete kohta liikmesriikide parlamentidega.

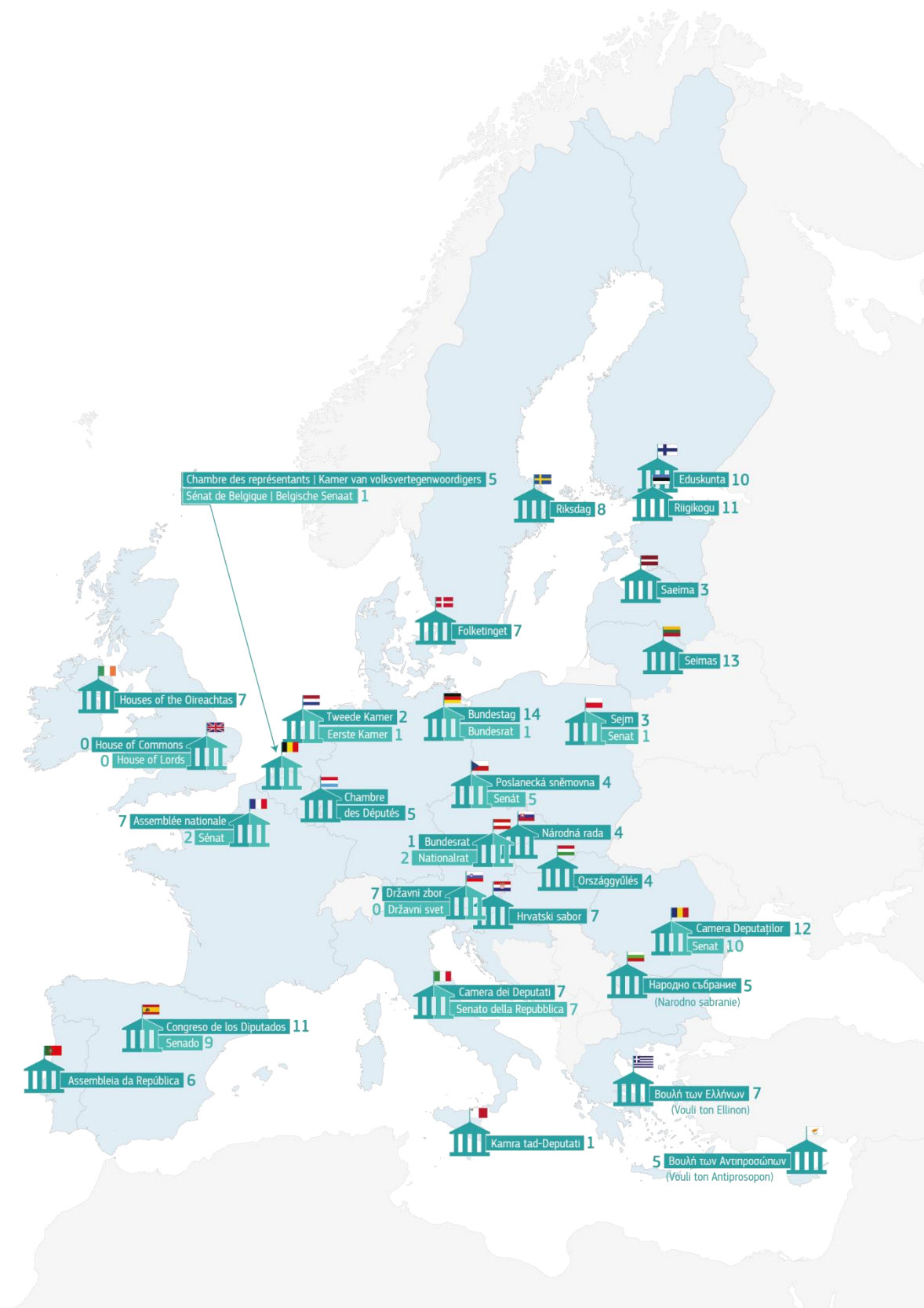
³⁴ <https://www.bayern.landtag.de/aktuelles/presse/pressemitteilungen/pressemitteilungen-2017/landtagspraesidentenkonferenz-verabschiedet-europapolitische-erklaerung-von-feldkirch-barbara-stamm-gesetzgebende-regionen-staerker-in-bruessel-einbinden/>

³⁵ Osalesid ka Lõuna-Tirooli parlament ja Belgia saksakeelse kogukonna parlamendi president.

³⁶ http://www.pdg.be/PortalData/34/Resources/dokumente/diverses/Bruesseler_Erklaerung.pdf

Samuti kohtus president Juncker aasta jooksul mitmete piirkondlike valitsuste ja parlamentide esindajatega, sealhulgas Baden-Württembergi, Alam-Saksimaa, Saksimaa, Tüüringi (Saksamaa), Ülem-Austria, Tirooli (Austria), Baskimaa, Valencia autonoomse piirkonna (Hispaania), Flandria, Belgia prantsuskeelse kogukonna (Belgia) ja Île de France'i (Prantsusmaa) esindajatega. Ka teistel komisjoni liikmetel olid sarnased kohtumised Belgia, Prantsusmaa, Saksamaa, Kreeka, Itaalia, Austria ja Hispaania piirkondlike valitsuste ja parlamentide esindajatega.

Kaart: Komisjoni liikmete 2017. aastal tehtud külaskäikude ja liikmesriikide parlamentidega peetud kohtumiste arv kokku: 215

4. KAHEPOOLSED KONTAKTID JA KÜLASKÄIGUD

Sarnaselt varasematele aastatele külastasid komisjoni liikmed 2017. aastal peaaegu kõiki liikmesriikide parlamente. President Juncker, esimene asepresident Timmermans, asepresidendid või komisjoni liikmed tegid mitmesse esinduskogusse rohkemgi kui ühe külaskäigu. Lisaks saatsid mitu liikmesriikide parlamenti Brüsselisse delegatsioone komisjoni liikmetega kohtuma. Kokku toimus 2017. aastal üle 190 külaskäigu ja kohtumise. Ka Ühendkuningriigiga ELi lepingu artikli 50 alusel korraldatavate läbirääkimiste ettevalmistamise ja pidamise töörühma juhtiv pealäbirääkija Michel Barnier kohtus mitme liikmesriigi parlamendiga, et teavitada neid läbirääkimiste käigust. Kogu 2017. aasta vältel osalesid komisjoni ametnikud (peamiselt kõrgema tasandi ametnikud) enam kui 80-l liikmesriikide parlamentide komisjonide koosolekul, et arutada seadusandlikke ettepanekuid tehnilisemal tasandil. Peale selle osalesid komisjoni ametnikud 18-l kohtumisel liikmesriikide parlamentide Brüsselis asuvate alaliste esindajatega, et tutvustada põhialgatusi või olulisi teemasid, nagu Brexit. Samuti hoidsid liikmesriikides asuvates komisjonide esindustes tegutsevad Euroopa poolaasta ametnikud Euroopa poolaasta ja muudes majandusküsimustes sidet liikmesriikide parlamentidega.

5. PEAMISED KOHTUMISED JA KONVERENTSID

Komisjon jätkas suhtlemist liikmesriikide parlamentidega kogu 2017. aasta kestel, osaledes olulistel parlamentidevahelistel koosolekutel ja konverentsidel,³⁷ sealhulgas Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverentsil (COSAC),³⁸ Euroopa Liidu liikmesriikide parlamentide esimeeste konverentsil, Euroopa parlamentaarsel nädalal,³⁹ parlamentidevahelisel stabiilsuse, majanduse koordineerimise ja juhtimise konverentsil⁴⁰ ning ühist välis- ja julgeolekupoliitikat ning ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat käsitleval parlamentidevahelisel konverentsil⁴¹.

Euroopa Liidu parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide konverents (COSAC)

Komisjon oli esindatud 2017. aastal peetud COSACi koosolekutel ja esitas aasta jooksul toimunud COSACi kahel täiskogu istungil vastu võetud seisukohtade kohta kirjaliku vastuse⁴². 23. jaanuaril 2017 Valettas (Malta) toimunud COSACi esimeeste kohtumisel, kus osales komisjoni esimene asepresident, arutasid delegaadid komisjoni 2017. aasta tööprogrammi ja

³⁷ Üksikasjalikum teave nende kohtumiste kohta on esitatud Euroopa Parlamendi 2017. aasta aruandes Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide suhete kohta vastavalt Lissaboni lepingule: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/about/annual-reports.html>

³⁸ COSAC on ainus parlamentidevaheline foorum, mis on sätestatud aluslepingutes, protokollis nr 1 riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus. COSAC kogunes kahel korral kummaski liikmesriigis, mis olid 2017. aastal Euroopa Liidu Nõukogu rotatsiooni korras vahetuvad eesistujariigid. Komisjonil on COSACis vaatleja staatus.

³⁹ Euroopa parlamentaarsel nädalal, mille üritused toimusid 30. jaanuarist 1. veebruarini 2017 Euroopa Parlamendis, esinesid kõnega euro ja sotsiaaldialoogi eest vastutav komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis ning majandus- ja rahandusküsimuste, maksunduse ja tolli volinik Pierre Moscovici. Lisateave: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/conferences/european-parliamentary-week.html>

⁴⁰ Tallinnas 30. ja 31. oktoobril 2017 toimunud konverentsil esinesid kõnega euro ja sotsiaaldialoogi eest vastutav komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis ning eelarve ja personaliküsimuste volinik Günther Oettinger. Lisateave: <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55d1a225d015d1c0237bc00f5>

⁴¹ Nende konverentside kümnes ja üheteistkümnes ühisistung toimusid 26.–28. aprillini 2017 Vallettas ja 7.–9. septembrini 2017 Tallinnas. Mõlemal istungil osales kõrge esindaja / komisjoni asepresident Federica Mogherini. Lisateave: <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55898c90b01589adfe78c014b> ja <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/getconference.do?id=082dbcc55d0fd5e3015d12272613017c>

⁴² COSACi koosolekute üksikasjalikud protokollid ning COSACi seisukohtade ja nende kohta esitatud komisjoni vastuse ärakirjad leiab COSACi veebisaidilt <http://www.cosac.eu/en/>.

Brexitiga seonduvaid probleeme, samuti seda, kuidas reageerida paljude kodanike ilmsele usaldamatusele Euroopa projekti suhtes.

2017. aasta mais toimunud COSACi 57. täiskogu istungil, millel osales ka esimene asepresident, jätkati arutelu liikmesriikide parlamentide rolli üle. Lisaks arutati seda, kuidas komisjoni eeskujul nõukogu ja Euroopa Parlamendi tegevuse läbipaistvuse suurendamise abil võiks taastada kodanike usalduse ELi institutsioonide suhtes. Muudes aruteludes käsitleti komisjoni Brexiti pealäbirääkija osalusel Brexitit, aga ka säästvat ELi integreeritud merenduspoliitikat.

COSACi esimeeste kohtumisel 10. juulil 2017 Tallinnas käsitleti Eesti eesistumise prioriteete. Samuti arutati liidu toetust idu- ja kasvufirmade arengule.

COSACi 58. täiskogu istungil, mis toimus 26.–28. novembrini Tallinnas, arutati mitmesuguseid teemasid, sealhulgas Euroopa Liidu tulevikku, pöörates erilist tähelepanu Brexiti tagajärgedele. Arutelul osales ka komisjoni Brexiti pealäbirääkija. Samuti uuriti, kuidas liikmesriikide parlamendid võiksid paremini jagada sellise tegevuse parimaid tavasid, mille eesmärk on tuua Euroopa Liit oma kodanikele lähemale. Lisaks peeti arutelusid digitaalse ühtse turu üle, keskendudes eelkõige Eesti kogemustele riigi üleminekul digitaalsele majandusele ja avalikule haldusele, ning rände välismõõtmel üle. Julgeolekuliidu volinik Sir Julian King kirjeldas ELi seniseid algatusi selles valdkonnas. Peale selle arutati liikmesriikide parlamentide osalemist subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühmas, mille juhtlause on „Teeme vähem, aga paremini“.

Euroopa Liidu liikmesriikide parlamentide esimeeste konverents

Euroopa Liidu liikmesriikide parlamentide esimeeste konverents⁴³ peeti Bratislavas 24. ja 25. aprillil 2017. Konverentsi põhiettekandes kutsus asepresident Katainen liikmesriikide parlamente tungivalt üles suhtlema kodanikega ja jagama oma seisukohti Euroopa tulevikku käsitleva valge raamatu kohta. Konverents võttis vastu lõpliku otsuse Europoli parlamentaarse ühiskontrolli tööühma toimimise kohta. See tööühm, mis koosneb liikmesriikide parlamentide ja Euroopa Parlamendi liikmetest ning mille eesmärk on tagada Europoli tegevuse nõuetekohane demokraatlik kontroll, pidas oma esimese koosoleku 9. oktoobril 2017.

6. JÄRELDUSED JA VÄLJAVAATED

2017. aastal jätkus komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vahelises poliitilises dialoogis 2016. aastal täheldatud suundumus, mida iseloomustab liikmesriikide parlamentide esitatud arvamuste suur hulk ning sagedased kohtumised parlamentide ja volinike kolleegiumi liikmete vahel. Nagu varasematelgi aastatel, näitab põhjendatud arvamuste arv (52) võrreldes esitatud arvamuste koguarvuga (576) liikmesriikide parlamentide jätkuvat huvi teemade vastu, mis lähevad kaugemale komisjoni algatuste subsidiaarsuse aspektidest, ja soovi anda oma väärtuslik panus nende algatuste sisusse. Lisaks komisjoni iga-aastastes programmides sisalduvatele algatustele keskendusid liikmesriikide parlamendid horisontaalsetele teemadele, eelkõige EL 27 tulevikku käsitlevale arutelule ning kõige aktuaalsematele Euroopa ees seisvatele väljakutsetele nagu julgeolek, majandusküsimused ja Brexiti tagajärjed. 2017. aastal esitasid liikmesriikide parlamendid varasemast rohkem seisukohti ühisarvamustes, mis osutab intensiivsemale tööle seisukohtade kooskõlastamisel komisjoniga peetavas poliitilises dialoogis.

2018. alustas tööd subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse rakkerühm juhtlausega „Teeme vähem, aga paremini“, milles osalevad liikmesriikide parlamentide ja Regioonide Komitee esindajad. See rakkerühm on taasäratanud riiklike ja piirkondlike parlamentide huvi arutada – ka COSACi tasandil – oma rolli subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrollimisel ja ELi küsimustes üldisemalt, et tagada tugevam side ELi institutsioonide ja kodanike vahel. Samuti on hakatud

⁴³ Konverentsi peetakse igal aastal liikmesriigis, mis oli eelnenud aasta teisel poolel Euroopa Liidu Nõukogu rotatsiooni korras vahetuv eesistujariik. 2017. aasta kohtumise kohta vt <http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/euspeakers/getspeakers.do?id=082dbcc55898c90b01589abbb37500fa>.

selgitama välja poliitikavaldkondi, kus aja jooksul oleks võimalik otsuste tegemine ja/või rakendamine delegeerida täielikult või osaliselt tagasi või anda lõplikult üle liikmesriikidele või kus olemasolevad õigusaktid tuleks läbi vaadata või isegi kehtetuks tunnistada. President Junckerile 10. juulil 2018 esitatud lõpparuandes⁴⁴ tehti ettepanekud parandada riiklike ja piirkondlike parlamentide ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste kaasamist liidu õigusaktide ettevalmistamisse ja rakendamisse ning osutati parendustele, mis eeldavad aluslepingute muutmist. Võttes arvesse arutelusid ja stsenaariume 27 liikmesriigist koosneva Euroopa Liidu kohta ning pidades silmas ajavahemikku 2025. aastani, andis komisjon rakkerühma töö kohta esimest korda tagasisidet teatises, mis võeti vastu koos käesoleva aruandega,⁴⁵ milles kirjeldatakse muu hulgas Euroopa Komisjoni ja liikmesriikide parlamentide vaheliste suhete arendamist 2018. aasta lõpuni.

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-doing-less-more-efficiently_1.pdf

⁴⁵ COM(2018) 703.